

Asia: VN/22967/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Hallituksen esitys eduskunnalle opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi muut kuin lasta huoltavat opiskelijat yleisestä asumistuesta 1.8.2025 käyttöön otettavaan opintotuen asumislisän piiriin. Opintotuen asumislisään olisivat oikeutettuja opiskelijat, jotka asuvat vuokra- tai asumisoikeusasunnossa tai muussa asumiseen soveltuvassa majoituksessa.

Esitetty muutos selkeyttää opiskelijoiden tukijärjestelmää, kun asumislisään vaikuttavat tulot ja niiden seuranta on yhteneväinen opintorahan kanssa. Suuri muutos on myös siirtyminen ruokakuntakohtaisesta tuesta yksilökohtaiseen tukeen. Yksilökohtainen tuki on selkeä ja parantaa erityisesti puolison kanssa asuvien opiskelijoiden tilannetta, kun puolison tai muun ruokakunnan jäsenen tulot eivät vaikuta tuen määrään. Muutos toteuttaa hallitusohjelman kirjausta yhteisasumisen kannattavuuden parantamisesta.

Opintotuen tuloharkinta sallii suuremmat tulot kuin yleisen asumistuen tiukempi tuloharkinta ja näin ollen tuen kohdentuminen muuttuu vähemmän tulosidonnaiseksi.

Esitetyt muutokset selkeyttävät myös etuuksien toimeenpanoa, kun opiskelija voi hakea tukikokonaisuutta yhdellä hakemuksella. Lasta huoltavien opiskelijoiden jääminen yleisen asumistuen piiriin on perusteltua.

Varsin suurella joukolla asumistukea saavista opiskelijoista asumisen tuki pienenee. Osittain tämä johtuu huomioon otettavien asumismenojen alemmasta tasosta ja osittain siitä, että yleistä asumistukea maksetaan ympärivuotisesti, opintotuen asumislisää vastaavasti opiskelukuukausilta. Kaikilla opiskelijoilla ei mahdollisuutta kesäopintoihin ja jos myöskään kesätöitä ei ole saatavilla, voi kesäaikaiset asumismenot aiheuttaa toimeentulovaikeuksia ja myös lisääntyvää toimeentulotarvetta. Lisääntyvä toimeentulotuen tarve on esityksessä otettu huomioon. Muutoksen vaikutuksia onkin tältä osin tärkeää seurata.

Kuten esityksessä todetaan, muutoksien lopullisia vaikutuksia ei etukäteen pystytä arvioimaan, koska opiskelijoiden tulevia asumisratkaisuja ei tiedetä. Tilanteeseen vaikuttaa olennaisesti myös asuntomarkkinat. Varsinaisia opiskelija-asuntoja ei kaikille opiskelijoille riitä ja soluasuntoja on jo pidemmän aikaa vähennetty, joten opiskelijoiden mahdollisuudet sopeuttaa asumismenojaan myös vaihtelevat eri paikkakunnilla ja erilaisissa tilanteissa. Jos asumismenojen sopeuttaminen ei onnistu, voi tukitason aleneminen johtaa lisääntyvään työntekoon opiskelun ohessa. Tämän myös asumislisän väljempi tuloharkinta mahdollistaa. Sinänsä työnteko opiskelun ohessa, varsinkin jos onnistuu saamaan ns. oman alan töitä, on hyödyllistä. Työnteon voimakas lisääntyminen voi kuitenkin vaikuttaa opintojen edistymiseen. Toisaalta asumislisä, kuten muukin opintotuki edellyttää opinnoissa edistymistä ja tällä voi olla edistymisen kannalta positiivisia vaikutuksia.

Asumislisässä huomioon otettavia asumismenoja esitetään porrastettavaksi kolmen kuntaryhmän avulla. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tätä ratkaisua hyvänä ja tarpeellisena, koska asumismenoissa on suuria alueellisia vaihteluita. Kuntaryhmitys myös tasoittaa suurimpia asumisen tuen alenemisia kalliimmilla alueilla. Myös asumislisän euromäärien sitominen indeksiin on perustelua, samoin kuin tiettyjen kiinteiden asumislisien tarkistaminen toteutuneen kustannuskehityksen mukaisesti.

Niemi Veli-Mikko
Sosiaali- ja terveysministeriö

Horko Mikko
Sosiaali- ja terveysministeriö